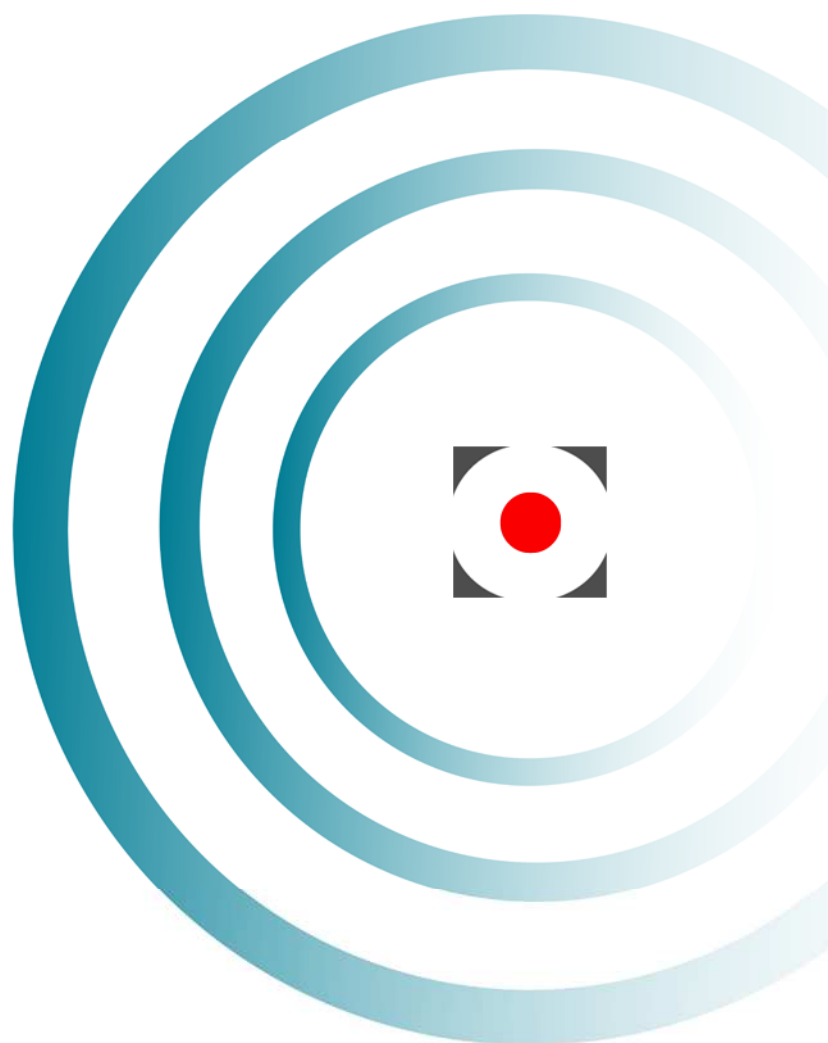

December
2015

Arbejdsmarkedsanalyse

RAR Østjylland

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
2. SAMMENFATNING	4
2.1. BESKÆFTIGELSE, DEMOGRAFI OG KONJUNKTURUDVIKLING I ØSTJYLLAND	6
2.2. EFTERSPØRGSEL, UDBUD OG MANGEL PÅ ARBEJDSKRAFT I ØSTJYLLAND.....	6
2.3. BYGGE- OG ANLÆGSSEKTOREN I ØSTJYLLAND	6
2.4. INDUSTRIEN I ØSTJYLLAND	7
2.5. HOTEL- OG RESTAURATIONSBRANCHEN I ØSTJYLLAND.....	8
2.6. DEN OFFENTLIGE SEKTOR I ØSTJYLLAND.....	8
2.7. OVERSICHT OVER OMRÅDER, HVOR DESK RESEARCHEN PEGER PÅ MANGEL	9
2.8. HVAD SIGER ARBEJDSMARKEDSBALANCEN?	9
2.9. OMRÅDER, HVOR DESK RESEARCHEN IKKE PEGER PÅ MANGEL.....	11
2.10. KONKLUSION	12
3. UDDYBENDE ANALYSE.....	12
3.1. BEFOLKNINGEN STIGER, BESKÆFTIGELSE OG ARBEJDSSTYRKE FALDER	13
3.2. FREMSKRIVNINGER MED POSITIVE TENDENSER I ØSTJYLLAND, 2015-2016	14
3.3. DER MANGLER FAGLÆRT ARBEJDSKRAFT NU – OG FREMOVER I ØSTJYLLAND	14
3.4. BYGGE OG ANLÆG: VÆKST, EFTERSPØRGSEL OG MANGEL	16
3.5. INDUSTRIEN: MANGEL PÅ VISSE TYPER KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT.....	21
3.6. HOTEL OG RESTAURATION: MANGEL PÅ FAGLÆRTE KOKKE OG TJENERE.....	26
3.7. DEN OFFENTLIGE SEKTOR: MANGEL PÅ VISSE FAGGRUPPER MED VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	28
3.8. UDVIKLINGEN PÅ ØVRIGE OMRÅDER	29
3.9. HVAD SIGER ARBEJDSMARKEDSBALANCEN FRA DECEMBER 2015 OM REKRUTTERINGSSITUATIONEN INDEN FOR DE FORSKELLIGE OMRÅDER?	31
4. UDVIKLINGEN PÅ LANDSPLAN	33
4.1. INDUSTRIEN.....	34
4.2. PRIVAT SERVICE.....	34
4.3. DEN OFFENTLIGE SEKTOR	35
5. METODEAFSNIT	37
6. KILDER.....	38

1. Indledning

Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har bedt mploy om at udarbejde en arbejdsmarkedsanalyse for RAR Østjyllands område.

Analysen skal dels anvendes som en del af vidensgrundlaget for Rådets drøftelser af den lokale og regionale udvikling på arbejdsmarkedet i Østjylland. Dels skal den danne grundlag for Rådets prioritering af stillingsbetegnelser til den regionale uddannelsespulje 2016, som har til formål at understøtte, at flere ledige får korte, erhvervsrettede uddannelsesforløb målrettet områder, hvor der forventes mangel på arbejdskraft.

Analysen belyser den lokale og regionale udvikling på arbejdsmarkedet i Østjylland med fokus på de fagområder, der har – eller vil opleve – stigende efterspørgsel efter arbejdskraft. Analysen belyser desuden, hvorvidt der er fagområder, hvor der er – eller vil opstå – mangel på arbejdskraft.

Analysens resultater fokuserer på områder, hvor der umiddelbart – inden for et halvt år – er et behov for at opkvalificere ledige via korte, erhvervsrettede uddannelsesforløb, fordi der forventes mangel på arbejdskraft.

Analysen belyser derudover udviklingen på 2-3 års sigt, og resultaterne giver en indikation af, om arbejdsstyrkens kvalifikationer matcher virksomhedernes efterspørgsel på lidt længere sigt.

Analyserne er udført som desk research-analyser i november 2015 og er udelukkende et produkt af den viden, der allerede eksisterer på området, fx fra vækststrategier, prognoser og fremskrivninger, landsdækkende, regionale, lokale analyser og lignende.

Materialet er indhentet af mploy via litteratursøgning og gennem høring hos en lang række interessenter, som fx lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, kommuner mv. Fokus i høringen har været indhentning af materiale, der kan bidrage til prioriteringen af stillingsbetegnelser til den *regionale* uddannelsespulje 2016.

Mploy har således *ikke* produceret eller indsamlet nye data i forbindelse med udarbejdelse af denne arbejdsmarkedsanalyse.

Det skal derfor også understreges, at nærværende analyse rummer de mangler og begrænsninger, der generelt er i forbindelse med en vidensafdækning af den forventede udvikling på arbejdsmarkedet, herunder i forhold til kildernes forskellighed. Mploy har systematiseret og analyseret materialet og gengivet enkelte kilders resultater og formuleringer uden at foretage fortolkninger.

Analysen understøtter og supplerer opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland.

Rapporten indeholder en kort opsamling af resultaterne for Østjylland i kapitel 2. Den travle læser kan således nøjes med at læse disse sider. Kapitel 3 indeholder en uddybende analyse af det kildemateriale, som mploy har haft til rådighed, og resultaterne sammenholdes med de nyeste opgørelser fra arbejdsmarkedsbalancen. Kapitel 4 ridser udvalgte landsdækkende tendenser op og beskriver de regionale forskelle, hvor det er relevant. I kapitel 5 gennemgås den anvendte metode, og kapitel 6 indeholder en referenceliste med de kilder, analyserne i denne rapport er baseret på.

2. Sammenfatning

Efter nogle barske kriseår ser det ud til, at væksten igen har bidt sig fast i dansk økonomi. Beskæftigelsen er steget over hele landet, og de fleste virksomheder og erhvervsorganisationer forventer, at efterspørgslen efter arbejdskraft vil stige i de kommende år.

Sådan er det også i Østjylland. De kommende år forventes især øget efterspørgsel efter arbejdskraft med en erhvervsfaglig uddannelse. Det gælder især i bygge- og anlægsbranchen, men også i industrien, hotel- og restaurationsbranchen samt inden for visse dele af den offentlige sektor.

På længere sigt viser fremskrivninger, at der vil være et underskud på ca. 3.800 faglærte i Østjylland i forhold til det, som virksomhederne efterspørger. Der forventes også et underskud på godt 800 personer med en kort videregående uddannelse.

Langt hovedparten af virksomhederne har i dag ikke problemer med at rekruttere den arbejdskraft, de skal bruge. På nogle områder kan det dog allerede nu være svært at finde arbejdskraft med de rette kvalifikationer. Det viser mplys undersøgelse i denne analyse.

Analysen og prognoser peger på, at Østjylland står over for en generel fremgang i bygge- og anlægssektoren. Det skyldes blandt andet en række offentlige infrastrukturprojekter, som afvikles i disse år, fx Silkeborgmotorvejen og Aarhus Letbane. Det øger efterspørgslen efter arbejdskraft med kompetencer inden for bygge og anlæg og giver risiko for rekrutteringsudfordringer i branchen i de kommende år.

Inden for det næste halve år forventes især øget efterspørgsel efter struktører, murere, VVS'ere, elektrikere, chauffører, smede, tømrere, snedkere og teknikere i bygge- og anlægsbranchen. Der efterspørges også ufaglærte. Samtidig forventes *mangel* på murere, VVS'ere, elektrikere, tømrere, snedkere, teknikere og civilingeniører.

Inden for 2-3 år forventes en øget efterspørgsel efter struktører, murere, VVS'ere, elektrikere, chauffører, smede, tømrere og snedkere. Derudover forventes virksomhederne forsat at *mangle* murere, VVS'ere, elektrikere, tømrere, snedkere, teknikere og ingeniører. Derudover forventes *mangel* på bygningsmalere.

På landsplan har beskæftigelsen i industrien været nedadgående i mange år, men de seneste par år er virksomhederne langsomt begyndt at ansætte flere. Især kommuner i Jylland har oplevet de positive tendenser i industrien – og disse forventes forstærket i de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge.

I Østjylland forventes der inden for det næste halve år øget efterspørgsel efter smede, svejsere, industriteknikere og maskinarbejdere. Desuden forventes øget efterspørgsel efter ikke-faglærte. Samtidig forventes *mangel* på smede, svejsere, industriteknikere, maskinarbejdere, elektrikere, elektronikfagteknikere, automatikteknikere, værktøjsmagere, mekanikere, CNC-operatører, procesoperatører og ingeniører inden for industrien.

Materialet i mplys desk research tyder desuden på øget efterspørgsel på smede, industriteknikere, maskinarbejdere, elektrikere, elektronikfagteknikere, automatikteknikere, procesoperatører og industrioperatører i Østjylland inden for industrien på 2-3 års sigt. Hvorvidt disse

områder udvikler sig til decideret mangelområder, fremgår ikke eksplicit af det indhentede materiale.

I Midtjylland er energi- og miljøområdet stort – og området forventes at vækste i de kommende år. En del af arbejdspladserne ligger i Østjylland, som dermed også forventes at få glæde af væksten. Der bliver brug for mere – og især højtuddannet – arbejdskraft.

Allerede nu er der *mangel på* elektrikere, VVS'ere, elektronikarbejdere, CNC-operatører, værktøjsmagere samt elektronik- og maskiningeniører. Det viser materialet i mplys undersøgelser.

Inden for fødevarerhvervet – som også har en erhvervmæssig styrkeposition i Østjylland – forventes der fremover at blive *øget efterspørgsel* efter faglærte, herunder procesoperatører, smede, industrioperatører, elektrikere, automatikere, industriteknikere, maskinarbejdere og elektronikfagteknikere.

Inden for hotel- og restaurationsbranchen er der allerede nu *mangel på* arbejdskraft. Det vurderer mere end 70 pct. af virksomhederne i branchen i Midtjylland. Der er især *mangel på* faglærte kokke og tjenere samt i mindre grad elever og ufaglært køkkenpersonale. Det gælder inden for det næste halve år men også på 2-3 års sigt.

Meget tyder på, at den offentlige sektor ikke kommer til at opleve samme positive beskæftigelsesudvikling som flere af de andre brancher. I Østjylland er der dog risiko for en række *mangelområder* inden for den offentlige sektor – både på et halvt års sigt og 2-3 års sigt. Det gælder radiografer, sygeplejersker, jordemødre, socialrådgivere og folkeskolelærere.

Udflytningen af statslige arbejdspladser forventes ikke at betyde væsentlige forskydninger i efterspørgslen efter arbejdskraft i Østjylland.

De områder, som ifølge mplys desk research vil opleve *øget efterspørgsel og/eller mangel på* arbejdskraft inden for det næste halve år, jf. herover, stemmer i vid udstrækning overens med opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland (fra december 2015). Tendenserne herover peger således i samme retning som virksomhedernes aktuelle rekrutteringsudfordringer.

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale fra mplys desk research, *ikke* kan identificeres *øget efterspørgsel efter eller mangel på* arbejdskraft. Det drejer sig primært om visse dele af privat service, herunder handel og transport, samt landbrug, skovbrug og fiskeri. Arbejdsmarkedsbalancen viser, at der aktuelt er mangel eller paradoksproblemer¹ inden for få stillingsbetegnelser inden for disse områder. Det gælder blandt andet visse stillingsbetegnelser inden for IT-området samt gartner-området.

De væsentligste pointer i denne analyserapport sammenfattes kort herunder og sammenlignes med konkrete opgørelser fra den nyeste arbejdsmarkedsbalance for Østjylland (fra december 2015).

¹ Paradoksproblemet refererer til stillinger, hvor virksomheder oplever rekrutteringsproblemer, og hvor der samtidig er mange ledige med de efterspurgte kvalifikationer. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er rigtig gode.

En oversigt over de konkrete områder, der ifølge mploy's desk research, oplever øget efterspørgsel og/eller mangel, er angivet til slut i sammenfatningen. Der er også inkluderet en oversigt over opgørelserne fra den nyeste arbejdsmarkedsbalance.

2.1. Beskæftigelse, demografi og konjunkturudvikling i Østjylland

Befolkningen stiger, mens beskæftigelse og arbejdsstyrke falder i Østjylland

Fra 2008 til 2014 er befolkningen i Østjylland steget med ca. 14.000 personer i den arbejdsdygtige alder (16-64 år). Arbejdsstyrken er i samme periode reduceret med knap 9.000 personer. Samlet set betyder det, at erhvervsfrekvensen er faldet fra 78 pct. i 2008 til 74 pct. i 2014.

Beskæftigelsen er også reduceret i perioden, idet der er forsvundet ca. 16.000 jobs.

Forventning om bedre konjunkturer i 2015-2016

STARs fremskrivninger af udviklingen i Østjylland indikerer, at der er bedre konjunkturer på vej. I 2016 forventes en stigning i antallet af beskæftigede og et fald i antal ledige.

2.2. Efterspørgsel, udbud og mangel på arbejdskraft i Østjylland

Efterspørgslen efter faglært arbejdskraft forventes at stige fremover

De kommende år forventes der især øget efterspørgsel efter arbejdskraft med en erhvervsfaglig uddannelse i Østjylland.

Det gælder især i bygge- og anlægsbranchen, men også i industrien, hotel- og restaurationsbranchen samt inden for velfærdsområdet vil efterspørgslen efter faglærte stige.

En række områder har – eller forventes at få – rekrutteringsproblemer

Inden for visse områder er der allerede i dag rekrutteringsudfordringer. I alt har virksomhederne i Østjylland rekrutteret forgæves 864 gange inden for bygge- og anlæg og 352 gange inden for handel og 267 gange inden for industrien i efteråret 2015.

På længere sigt forventes mangel på faglært arbejdskraft

I de kommende år forventes det, at der vil være et *underskud* af faglært arbejdskraft på i alt ca. 3.800 personer i 2020. Desuden forventes et *underskud* af arbejdskraft med kort videregående uddannelse på godt 800 personer i 2020.

2.3. Bygge- og anlægssektoren i Østjylland

Vækst, øget efterspørgsel og mangel på faglært arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren

Analyser og prognoser peger på, at Østjylland står over for en generel fremgang i bygge- og anlægssektoren, som øger efterspørgslen efter arbejdskraft. Det indebærer en risiko for rekrutteringsudfordringer og mangel på arbejdskraft inden for flere fagområder i sektoren i de kommende år.

Inden for det næste halve år forventes *mangel* på murere, VVS'ere, elektrikere, tømrere, snedkere, teknikere og civilingeniører. Det viser mploy's analyse af det indsamlede materiale, jf. tabel 1.

Inden for de næste 2-3 år forventes virksomhederne forsat at mangle medarbejdere med de samme kompetencer som ovenfor. Derudover forventes også *mangel* på bygningsmalere.

Større offentlige infrastrukturprojekter øger efterspørgslen efter arbejdskraft

Den øgede efterspørgsel efter arbejdskraft inden for bygge- og anlægsbranchen i Østjylland skyldes blandt andet en række store offentlige infrastrukturprojekter, der enten allerede er i gang eller påbegyndes snarligt.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt rekrutteringsproblemer på en række områder

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen i Østjylland viser, at der allereede aktuelt er rekrutteringsproblemer inden for mange af de områder i bygge- og anlægssektoren, hvor der ifølge mplys analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år. Det drejer sig om struktører, murere, VVS'ere, smede og tømrere, jf. tabel 3.

2.4. Industrien i Østjylland

Spirende vækst i industrien – og forventninger om stigende beskæftigelse

På landsplan har beskæftigelsen i industrien været nedadgående de sidste mange år, men de seneste par år er virksomhederne langsomt begyndt at ansætte flere. Især kommuner i Jylland har oplevet de positive tendenser i industrien – og disse forventes forstærket i de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge. Dette medfører også en risiko for mangel på arbejdskraft inden for industrien.

Nogle virksomheder har allerede nu svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft

Allerede nu er der tegn på, at industrivirksomhederne inden for nogle områder har problemer med at skaffe den ønskede arbejdskraft. Ca. 40 pct. af Dansk Metals tillidsrepræsentanter i industrien i Midtjylland siger i en undersøgelse fra april 2015, at deres virksomheder har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Det er en stigning i forhold til året før, hvor 30 pct. oplevede samme udfordring.

Inden for et halvt år forventes *mangel* på smede, svejsere, industriteknikere, maskinarbejdere, elektrikere, elektronikfagteknikere, automatikteknikere, værktøjsmagere, mekanikere, CNC-operatører, procesoperatører og ingeniører. Det viser mplys desk research, jf. tabel 1.

Materialet i mplys desk research tyder desuden på øget efterspørgsel på smede, industriteknikere, maskinarbejdere, elektrikere, elektronikfagteknikere, procesoperatører og industrioperatører i Østjylland inden for industrien på 2-3 års sigt. Hvorvidt disse områder udvikler sig til decideret mangelområder, fremgår ikke eksplicit af det indhentede materiale.

Vækst og øget efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft på energi- og miljøområdet

Analysen og prognoser tyder på, at der fremadrettet vil være et stort beskæftigelsesmæssigt potentiale inden for energi- og miljøområdet i Region Midtjylland i de kommende år. Analyser peger på, at der vil blive behov for flere med en videregående uddannelse og flere faglærte. Omvendt bliver der behov for færre ufaglærte. Allerede i dag er der mangel på elektrikere, VVS-teknikere, elektronikarbejdere, CNC-operatører og værktøjsmagere, elektronikarbejdere samt elektronik- og maskiningeniører.

Brug for faglige kompetencer på et højt eller specialiseret niveau i fødevarerhvervet

Fødevareerhvervet er en erhvervsmæssig styrkeposition i Region Øst. Analyser peger på, at der fremover vil blive brug flere faglærte inden for fødevarereproduktionen. Behovet omfatter procesoperatører, smede, industrioperatører, elektrikere, automatik teknikere, industriteknikere (maskinarbejdere) og elektronikfagteknikere. Der er dermed tale om nogle af de samme faggrupper, som der forventes at komme stigende efterspørgsel efter inden for energi og miljø samt industrien generelt.

Forventninger er også, at der fremover efterspørges færre ufaglærte inden for fødevareerhvervet.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt rekrutteringsproblemer på en række områder

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for mange af de områder i industrien, hvor der ifølge mplys analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år. Det drejer sig om smede, svejsere, industriteknikere og maskinarbejdere, mekaniker, CNC-operatører og værktøjsmagere, jf. tabel 2.

2.5. Hotel- og restaurationsbranchen i Østjylland

Mere end 70 pct. af virksomhederne siger, at der er mangel på arbejdskraft

Inden for hotel- og restaurationsbranchen er efterspørgsel efter arbejdskraft øget. I alt vurderer 70 pct. af virksomheder i branchen i region Midtjylland, at der er mangel på arbejdskraft inden for området, og at tendensen fortsætter i de kommende år.

Der er især *mangel* på faglærte kokke og tjenere samt i mindre grad elever og ufaglært køkkenpersonale. Det gælder inden for det næste halve år men også på 2-3 års sigt, jf. tabel 1.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt mangel på kokke og paradoksproblemer for tjenere

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for kokke, mens der for tjenere er paradoksproblemer, jf. tabel 3. Det kan skyldes, at virksomhederne primært efterspørger faglærte tjenere, mens der er en del ledige tjenere uden en faglært tjeneruddannelse.

2.6. Den offentlige sektor i Østjylland

Der forventes mangel på arbejdskraft inden for enkelte områder i den offentlige sektor

Meget tyder på, at den offentlige sektor ikke kommer til at opleve samme positive beskæftigelsesudvikling som flere af de andre brancher. Efterspørgslen efter arbejdskraft stiger, men udbuddet forventes at stige endnu mere. Dog forventes der mangel på radiografer, sygeplejersker, jordemødre, socialrådgivere og i mindre omfang folkeskolelærere i Østjylland. Det viser mplys desk research, jf. tabel 1.

Aktuelt er der mangel eller gode beskæftigelsesmuligheder for de fem medarbejdertyper

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland viser, at der aktuelt er mangelproblemer for sygeplejersker og folkeskolelærere, mens der er gode beskæftigelsesmuligheder for radiografer, jordemødre og socialrådgivere, som ifølge det indsamlede materiale vil opleve mangel på arbejdskraft fra omkring 2016 og frem, jf. tabel 3.

2.7. Oversigt over områder, hvor desk researchen peger på mangel

Tabel 1 indeholder en oversigt over de områder, hvor der ifølge mploy's desk research er øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år. Oversigten indeholder således alle resultater fra mploy's desk research for Østjylland.

Tabel 1: Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft i Østjylland

	Inden for et halvt år		Inden for 2-3 år	
	Øget efterspørgsel	Mangel/underskud	Øget efterspørgsel	Mangel/underskud
Bygge og anlæg	Ikke-faglærte	X	X	
	Struktører	X	X	
	Murere	X	X	X
	VVS'ere	X	X	X
	Elektrikere	X	X	X
	Chauffører	X		X
	Smede	X		X
	Tømrere	X	X	X
	Snedkere	X	X	X
	Teknikere	X	X	X
	Civilingeniører	X	X	X
	Bygningsmalere			X
	Andre faglærte	X		X
Industrien inkl. energi/miljø og fødevarer	Ikke-faglærte	X		
	Smede	X	X	X
	Svejsere	X	X	
	Industrieteknikere	X	X	X
	Maskinarbejdere	X	X	X
	Elektrikere		X	X
	Elektronikfagteknikere		X	X
	VVS-teknikere		X	
	Automatikteknikere		X	X
	Værktøjsmagere		X	
	Mekanikere		X	
	CNC-operatører	X	X	
	Procesoperatører	X	X	X
	Industrioperatør			X
	Ingeniører		X	
Hotel og restauration	Faglærte kokke			X
	Faglærte tjenere			X
Offentlig sektor	Radiografer			X
	Sygeplejersker			X
	Jordemødre			X
	Socialrådgivere			X
	Folkeskolelærere			X

Kilde: Mploy desk research, november 2015.

Anm.: Oversigt over områder der ifølge mploy's desk research vil opleve øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år. Omfanget af mangel og/eller øget efterspørgsel inden for de enkelte områder kan ikke aflæses i oversigten.

2.8. Hvad siger Arbejdsmarkedsbalancen?

Tabel 2 sammenholder resultaterne af mploys desk research med de resultater, der fremgår af den nyeste version af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015. Tabellen viser således Arbejdsmarkedsbalancens status for de stillingsbetegnelser, hvor der ifølge desk researchen vil komme øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år eller på 2-3 års sigt.

For de områder, hvor der ifølge mploys desk research er øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år, er de relevante stillingsbetegnelser fra Arbejdsmarkedsbalancen blevet udvalgt. Hvis der fx forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på chauffører inden for bygge og anlæg, er stillingsbetegnelserne for de typiske chauffører inden for bygge og anlæg blevet udvalgt.

Tabel 2: Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mploys desk research) sammenholdt med den aktuelle rekrutteringssituation (Arbejdsmarkedsbalancen, dec. 2015)

Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mploys desk-research)	Stillingsbetegnelse i arbejdsmarkedsbalancen	Arbejdsmarkedsbalancens betegnelser			
		Mangel på arbejdskraft	Paradoksproblemer	Beskæftigelsesmuligheder	
				Gode	Mindre gode
Struktører	Anlægsstruktør	X			
	Brolægger	X			
	Kloakrørlægger	X			
	Bygningsstruktør			X	
	Rørlægger	X			
Murere	Jord- og betonarbejder	X			
	Murer	X			
VVS'ere	Murerarbejdsmand			X	
	VVS-installatør	X			
	VVS-tekniker	X			
Elektrikere	Blikkenslager	X			
	Elektriker	X			
	Overmontør			X	
Chauffører	El-installatør			X	
	Chauffør (fragt, tankvogn, specialtransport)			X	
	Chauffør (person- og budtransport)				X
Smede	Smed	X			
	Klejnsmed	X			
Tømrere	Tømrer			X	
Snedkere	Bygningsnedker			X	
	Industrisnedker			X	
	Modelsnedker				X
	Møbelsnedker				X
	Industriel møbelsnedker				X
	Maskinsnedker			X	
Ingeniør (kun ingeniører med mangel/paradoksproblemer er inkluderet)	Maskiningeniør	X			
	Bygningsingeniør	X			
	Elektroingeniør	X			
Bygningsmalere	Bygningsmaler			X	
Svejsere	Svejsere	X			
Industriteknikere og maskinarbejdere	Industritekniker	X			
Elektronikfagteknikere	Elektronikfagtekniker			X	
Mekaniker	Mekaniker	X			
Automatikteknikere	Automatiktekniker			X	
	Industrioperatører			X	
	Procesoperatører			X	
Industrioperatører	CNC-operatører	X			

Værktøjsmagere	Værktøjsmager	X			
Faglærte kokke	Kok	X			
Faglærte tjenere	Tjener		X		
Radiografer	Radiograf			X	
Sygeplejersker	Sygeplejerske	X			
	Operationssygeplejerske	X			
	Anæstesisygeplejerske	X			
Jordemødre	Jordemoder			X	
Socialrådgivere	Socialrådgiver			X	
	Socialformidler			X	
Folkeskolelærere	Folkeskolelærer	X			

Kilde: Mploy desk research, november 2015 og opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

Anm.: "Mangel på arbejdskraft" angiver stillinger med rekrutteringsproblemer og lav ledighed. "Paradoksproblemer" angiver stillinger med stillinger med rekrutteringsproblemer og høj ledighed. "Gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med lav ledighed og høj jobomsætning. "Mindre gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med høj ledighed og lav jobomsætning.

2.9. Områder, hvor desk researchen *ikke* peger på mangel

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale fra mplys desk research *ikke* kan identificeres øget efterspørgsel efter eller mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om privat service - herunder handel og transport - samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

Forventet vækst inden for handel og transport

Inden for handel og transport i Østjylland forventes beskæftigelsen at stige med 3 pct. i de næste par år. Der er i forbindelse med mplys desk research *ikke* fremkommet øvrig analysemateriale, som peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere hvilke typer af kvalifikationer inden for området, der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på eller i hvor stort omfang.

Dog vurderer Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune, at der opleves konkrete mangelproblemer inden for chaufførområdet. Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der inden for handel og transport aktuelt er mangel på salgskonsulenter og paradoksproblemer for taxichauffører.

Forventet vækst inden for privat service, ekskl. handel og transport samt hotel og restaurations

Beskæftigelsen inden for privat service – ekskl. handel og transport samt hotel og restaurations - i Østjylland forventes at stige med 3 pct. i de næste par år. Der er i forbindelse med mplys desk research *ikke* fremkommet øvrig analysemateriale, som peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere hvilke typer af kvalifikationer inden for området, der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på eller i hvor stort omfang.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der inden for privat service (ekskl. handel og transport samt hotel og restaurations) aktuelt er mangel på IT-konsulenter, programmører og systemudviklere, reddere, rejsebureau medarbejdere, brandmænd, rengøringsassistenter og ejendomsfunktionærer, mens der er paradoksproblemer for systemadministratorer.

Yderligere tilbagegang i landbrug, skovbrug og fiskeri

I de kommende år forventes beskæftigelsen inden for landbrug, skovbrug og fiskeri i Østjylland at falde med 1,3 pct. Der er i forbindelse med mploy's desk research ikke fremkommet øvrigt materiale inden for området. Det er derfor ikke muligt at identificere, om der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel, i hvor stort omfang, eller hvilke typer af arbejdskraft, som evt. efterspørges.

Dog vurderer Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune, at der opleves konkret mangel på anlægsgartnere. Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der inden for landbrug, skovbrug og fiskeri aktuelt er mangel på produktionsgartnere, anlægsgartnere, fodermestre og driftsledere.

2.10. Konklusion

De områder, som ifølge mploy's desk research vil opleve øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for det næste halve år, stemmer i vid udstrækning overens med opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland. Tendenserne peger således i samme retning, som det virksomhederne aktuelt oplever, når de skal rekruttere arbejdskraft: At det inden for visse stillingsbetegnelser i bygge og anlæg, industrien samt hotel og restauration er svært at rekruttere medarbejdere med de rette kvalifikationer.

Desuden peger desk researchen på mangel inden for en række fagområder, som ikke fremgår som mangelområder på Arbejdsmarkedsbalancen. Det drejer sig om tømrere, snedkere, elektronikfagteknikere, automatikteknikere, procesoperatører, industrioperatører, jordemødre og socialrådgivere.

Endelige er der nogle områder, hvor der på baggrund af desk researchen *ikke* kan identificeres mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om privat service, herunder handel og transport samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

3. Uddybende analyse

Dette afsnit indeholder en uddybende analyse af det kildemateriale, mploy har haft til rådighed. Først undersøges den generelle udvikling i Østjylland og derefter gennemgås de enkelte områder, hvor der ifølge desk researchen forventes øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år eller på 2-3 års sigt. Til sidst sammenholdes resultaterne med de nyeste opgørelser fra Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015.

Der forventes generelt bedre konjunkturer og en øget efterspørgsel på arbejdsmarkedet i de kommende år. Nogle områder vil måske endda opleve mangel på arbejdskraft. De kommende år forventes der primært øget efterspørgsel efter arbejdskraft med en erhvervsfaglig uddannelse i Østjylland.

Det gælder især i bygge og anlægssektoren, men det gælder også inden for industrien, hotel og restaurationsbranchen samt for enkelte typer af medarbejdere inden for den offentlige sektor. Der forventes også mangel på visse typer af højtuddannede.

Øget efterspørgsel efter arbejdskraft kan imødekommes, hvis virksomhederne kan rekruttere den arbejdskraft de har brug for – og med de rette kvalifikationer.

I Østjylland viser analysen i nærværende kapitel, at der allerede er, eller forventes at blive, rekrutteringsproblemer inden for visse områder i bygge- og anlægssektoren, industrien, hotel- og restaurationsbranchen samt den offentlige sektor.

Resultaterne i dette kapitel bygger på det kildemateriale, der er angivet i referencelisten i kapitel 5. Materialet er indsamlet af mploy via litteratursøgning og en høring målrettet materiale, der kan bidrage til prioriteringen af stillingsbetegnelser til den *regionale* uddannelsespulje 2016. Udvalgte steder henvises der til konkrete kilder.

3.1. Befolkningen stiger, beskæftigelse og arbejdsstyrke falder

Fra 2008 til 2014 er befolkningen i Østjylland steget med ca. 14.000 personer i den arbejdsdygtige alder (16-64 år). Samlet set betyder det, at erhvervsfrekvensen er faldet fra 78 pct. i 2008 til 74 pct. i 2014. Beskæftigelsen er også reduceret med 16.000 i perioden.

Boks 1. Pointer om arbejdsmarkedet i Østjylland

- Befolkningen udgør ultimo 2014 ca. 552.000 i den arbejdsdygtige alder (16-64 år).
- Arbejdsstyrken udgør 409.600 svarende til 74 pct. af befolkningen i den arbejdsdygtige alder.
- Omkring 392.000 østjyder er i beskæftigelse ultimo 2014.
- De seneste år er befolkningen (16-64-årige) i Østjylland steget støt og roligt. Samlet set er antal østjyder ca. 2,6 pct. højere i 2008 end i 2014.
- Beskæftigelsen er blevet reduceret med godt 16.000 hen over krisen (2008–2014).
- Det seneste år (fra 2013 til 2014) er beskæftigelsen steget igen i Østjylland.
- Knap 23.000 flere personer mellem 16 og 64 år er i samme periode kommet uden for arbejdsstyrken fx på førtidspension, sygedagpenge eller aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.
- Godt 30 pct. af befolkningen i Østjylland i den arbejdsdygtige alder (16-64 år) er ufaglærte.
- Knap 35 pct. af befolkningen er faglærte, mens tilsvarende 35 pct. har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.
- I arbejdsstyrken i Østjylland er ca. en femtedel ufaglærte, 40 pct. er faglærte og 40 pct. har en videregående uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

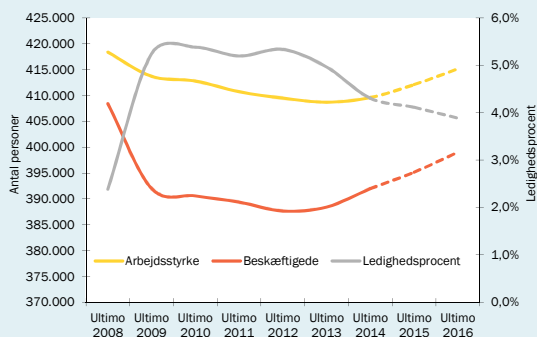
Anm.: Beskæftigelsestallene i denne boks er opgjort som antallet af arbejdspladser i Østjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Beskæftigelsen i Østjylland er igen langsomt begyndt at stige efter det kraftige fald under krisen i årene 2008 til 2013. Stigningen ses i de fleste brancher, undtagen råstofudvinding, energiforsyning, telekommunikation, offentlig administration og sociale institutioner.

3.2. Fremskrivninger med positive tendenser i Østjylland, 2015-2016

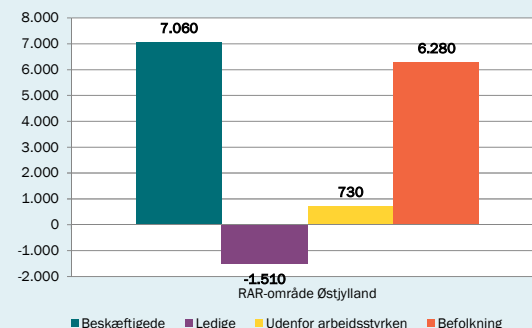
Figur 3.1: Faktisk og forventet udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og ledighed (16-64 år)

Kilde: Danmarks Statistik og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Arbejdsstyrken er beregnet som antallet af beskæftigede plus antallet af ledige.

Figur 3.2: Forventet ændring i antal ledige, beskæftigede og udenfor arbejdsstyrken fra ultimo 2014 til 2016 (16-64 år)

Kilde: Danmarks Statistik og fremskrivninger foretaget af STAR.

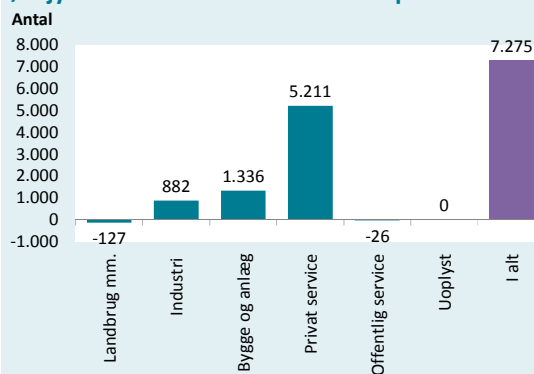
Anm.: Beskæftigelsestallene i denne figur angiver antallet af beskæftigede med bopæl i Østjylland og afviger derfor fra tallene i figur 3.3, der angiver antallet af arbejdspladser i Østjylland.

STARs fremskrivninger af udviklingen i Østjylland indikerer, at der er bedre konjunkturer på vej. Fra ultimo 2014 til ultimo 2016 forventes en stigning i antallet af beskæftigede (7.060 personer) og et fald i antal ledige (-1.510 personer). I samme periode forventes en stigning i befolkningen (6.280) samt en stigning i personer uden for arbejdsstyrken (730), jf. figur 3.2.

Ledigheden forventes ultimo 2016 at ligge på omkring 3,9 pct. På nogle områder forventes en øget efterspørgsel efter arbejdskraft og risiko for rekrutteringsproblemer/mangel på arbejdskraft, fordi de kvalifikationer der efterspørges, ikke matcher de lediges.

Sektorfordelte fremskrivninger fra STAR viser, at det i løbet af 2015 og 2016 primært er inden for private service, bygge og anlægsbranchen og industri, at de østjyske virksomheder forventes at ansætte flere medarbejdere, jf. figur 3.3.

Figur 3.3: Forventet ændring i beskæftigelsen i Østjylland fra 2014 til 2016 fordelt på sektor

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Tal for 2014 er fremskrevet pba. registerdata fra Lønmodtagerstatistikken, Danmarks Statistik. Tal for 2015 og 2016 er tekniske fremskrivninger af en regions udvikling i andele af beskæftigelsen på landsplan i 5 sektorer.

Tallene i denne figur er baseret på beskæftigelsen opgjort som antal arbejdspladser i Østjylland og afviger derfor fra tallene i figur 3.2., der angiver antallet af beskæftigede med bopæl i Østjylland.

3.3. Der mangler faglært arbejdskraft nu - og fremover i Østjylland

For at sikre vækst i Østjylland er det vigtigt, at der er tilstrækkeligt med arbejdskraft med de rette kompetencer til at dække virksomhedernes efterspørgsel. Det gælder både på kort og på længere sigt.

Selvom østjyderne i dag er bedre uddannet end gennemsnittet, er der behov for at sætte yderligere tiltag og aktiviteter i gang. En femtedel af den østjyske arbejdsstyrke er i dag ufaglært, og analyser viser, at behovet for faglærte stiger i de kommende år. Efterspørgslen efter visse typer af arbejdskraft med en videregående uddannelse vil også stige.

I 2014 er der et stort *overskud* af både ufaglært og faglært arbejdskraft i Region Midtjylland, svarende til mere end 8.000 personer af hver type. Det viser en fremskrivning af udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i Region Midtjylland, jf. boks 2²

Overskuddet af faglært arbejdskraft forventes at vende til et *underskud af faglært* arbejdskraft på godt 3.800 personer i 2020.

Fremover forventes desuden et *underskud af arbejdskraft med korte videregående uddannelser* på godt 800 personer.

Allerede i dag er der tegn på, at de østjyske virksomheder har problemer med at finde den ønskede arbejdskraft.

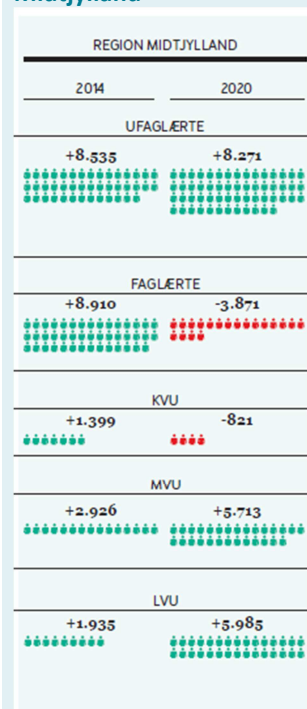
Rekrutteringsanalysen fra STAR viser, at de østjyske virksomheder har søgt forgæves efter medarbejdere til omkring 2.542 stillinger i efteråret 2015. Det er især virksomhederne inden for bygge- og anlæg, Handel og industri, der har oplevet problemer med at besætte ledige stillinger³. I forhold til antal beskæftigede er det brancherne bygge- og anlæg samt hotel- og restauration, der relativt set har flest rekrutteringsproblemer.

Det øvrige kildemateriale, som mploy har afdækket i dette projekt, indeholder overordnet de samme tendenser, som er afbilledet i boks 2. Stort set alle kilder fremhæver, at der generelt er brug for flere faglærte – og inden for flere brancher. Men der forventes også øget efterspørgsel efter visse typer af specialister og højtuddannede, f.eks. ingeniører⁴.

Nogle kilder viser et større behov end angivet i boks 2. Det drejer sig primært om kilder, som beskriver behovet for arbejdskraft som følge af de større offentlige infrastrukturprojekter i Region Midtjylland.³

Region Midtjylland har en række områder med særligt store potentialer for vækst. Disse er: fødevarer, energi og klima, avanceret produktion samt kreative erhverv, IT og turisme. Områderne er beskrevet i den regionale vækst og udviklingsstrategi fra Region Midtjylland, jf. boks 3. Det er vigtigt, at virksomhederne inden for disse områder kan tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer, hvis vækstpotentialerne skal indfries.

Boks 2. Balance mellem udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i Region Midtjylland

Kilde: Uddannelsesanalyse 2015, Region Sjælland.

Anm.: Fremskrivningerne er foretaget pba. SamK-Line og er baseret på arbejdsstyrken og antallet af beskæftigede i Region Midtjylland. Plus i figuren angiver *overskud* af arbejdskraft og minus angiver *underskud*

² Udbud og efterspørgsel i boks 2 er fremskrevet baseret på SamK-Line-modellen. Fremskrivninger viser den forventede udvikling, såfremt indsatser, strukturelle forhold mv. holdes konstante over de kommende år. Dvs. en "alt andet lige"-fremskrivning. Der er eksempelvis *ikke* taget højde for, hvilken effekt de kommende offentlige infrastrukturprojekter kan have på efterspørgslen efter arbejdskraft.

³ (168)

⁴ (18, 21, 144)

Boks 3: Den regionale vækststrategi i Region Midtjylland

Region Midtjylland har udpeget en række fokusområder i 2016-2020:

- Fødevarer
- Energi og klima
- Avanceret produktion
- Kreative erhverv, it og turisme

Der er tale om områder, hvor Region Midtjylland har en styrkeposition i forhold til de øvrige regioner i Danmark og et potentiale for at skabe vækst – både regionalt, nationalt og internationalt - hvor især Fødevarer gør sig gældende, og hvor Region Midtjylland i dag er omdrejningspunktet for udviklingen af en national fødevareklynge.

For tre af fokusområderne har Region Midtjylland lavet beregninger på den forventede effekt af de initiativer, som sættes i gang.

Forventet effekt af indsatsen inden for fødevarer

- Vækst i antal ansatte: 330

Forventet effekt af indsatsen inden for energi og miljø

- Vækst i antal ansatte: 440

Forventet effekt af indsatsen inden for avanceret produktion

- Vækst i antal ansatte: 135

Derudover er der fem tværgående vækst drivere, der tilsammen forventes af skabe en vækst i antallet af ansatte på knap 2.000 personer. Det drejer sig om iværksætteri, innovation og forretningsudvikling, viden og kompetencer, digitalisering og internationalisering.

Kilde: (46)

3.4. Bygge og anlæg: Vækst, efterspørgsel og mangel

Boks 4: Pointer om bygge- og anlægssektoren i Østjylland

- Der er i Østjylland godt 22.600 personer, der er beskæftiget i bygge- og anlægssektoren
- Beskæftigelsen inden for sektoren er faldet med 13 pct. fra 2008 til 2014
- De seneste par år fra 2012 til 2014 er beskæftigelsen begyndt at stige igen
- Omkring 70 pct. af de beskæftigede inden for bygge og anlæg i Østjylland er faglærte, mens 15 pct. er ufaglærte, og 15 pct. har en videregående uddannelse.
- Fremskrivninger viser, at beskæftigelsen fra 2014 til 2016 forventes at stige med knap 1.350 personer, svarende til ca. 6 pct. ift. det nuværende niveau (STAR)
- Den stigende beskæftigelse skyldes blandt andet en række store offentlige infrastrukturprojekter

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antallet af arbejdspladser inden for sektoren i Østjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Analysen og prognoser peger på, at Østjylland står over for en generel fremgang i bygge- og anlægssektoren, som øger efterspørgslen efter arbejdskraft.

Det indebærer en risiko for rekrutteringsudfordringer og mangel på arbejdskraft inden for flere fagområder i sektoren i de kommende år.

I Region Midtjylland samlet set forventes mangel på erhvervsuddannede tømrere, snedkere, elektrikere, VVS'ere og murere inden for det næste halve år. Desuden forventes mangel på teknikere og civilingeniører. Det viser en analyse og prognose fra COWI, jf. boks 5.

I løbet af de næste 2-3 år forventes der desuden at blive mangel på bygningsmalere.

Center for Regional- og Turismeforskning frem skriver også efterspørgsel efter arbejdskraft frem mod 2020. Analysen viser, at der forventes at mangle omkring 1.430 personer med erhvervsfaglige uddannelser inden for bygge- og anlægssektoren i Region Midtjylland⁵.

Boks 5. Forventet mangel på kvalificeret arbejdskraft de kommende år i Midtjylland (15)

	2015	2016	2017	2017+
Tømrere				
Snedkere				
Elektrikere				
VVS'ere				
Murere				
Teknikere				
Civilingeniører				
Bygningsmalere				

Anm.: Der forventes mangel på arbejdskraft i de år, der er farvet mørke.

Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune vurderer, at der er konkret mangel på arbejdskraft inden for kloakering, forskalling og beton.

En spørgeskemaundersøgelse udført af TEKNIQ viser, at der også i installationsbranchen er begyndende rekrutteringsudfordringer, jf. boks 6.

Boks 6. Mangel på arbejdskraft i installationsbranchen

I en spørgeskemaundersøgelse blandt midtjyske virksomheder i installationsbranchen gennemført i april 2015 af TEKNIQ angiver 50 pct., at det er blevet sværere at rekruttere arbejdskraft inden for det seneste år. Derudover angiver 56 pct., at de forventer, at det bliver sværere at rekruttere arbejdskraft i de kommende to år.

I alt 15 pct. af virksomhederne har inden for det seneste år søgt forgæves efter arbejdskraft mod 2 pct. i 2010, mens 13 pct. helt har undladt at søge efter arbejdskraft i forventning om, at det ikke var muligt at finde den.

Samtidig er der de seneste år sket et fald i ledigheden for faglærte elektrikere og VVS'ere. Det skyldes både, at efterspørgslen er stigende, samt at ledige elektrikere og VVS'ere kan have fået job i andre brancher eller har forladt arbejdsmarkedet. Samlet set betyder udviklingen, at der er risiko for mangel på kvalificeret arbejdskraft i form af el-installatører og VVS-installatører.

Kilde: (10)

⁵ (15)

Større offentlige infrastrukturprojekter i Østjylland og det øvrige Region Midtjylland: Hvilken betydning har det for efterspørgslen efter arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren?

I Region Midtjylland er der en række store offentlige infrastrukturprojekter, der enten allerede er i gang eller påbegyndes snarligt, jf. boks 7.

En analyse af de beskæftigelsesmæssige konsekvenser af de kommende års infrastrukturprojekter viser, at de nævnte projekter i Region Midtjylland vil medføre en forhøjet efterspørgsel efter arbejdskraft til bygge- og anlægssektoren i 2016, 2017 og 2018, herunder også i forbindelse med projekter i Østjylland.

Af boks 8 nedenfor fremgår det, hvilke kompetencer de nævnte infrastrukturprojekter vil medføre øget efterspørgsel efter. Prognoserne er foretaget af COWI i 2015.

Boks 7. Igangværende og kommende store infrastrukturprojekter i Region Midtjylland

Østjylland:

- Silkeborgmotorvejen (indtil 2016)
- Aarhus Letbane (indtil 2017)
- Det nye Universitetshospital i Skejby (indtil 2019)

Øvrige Region Midtjylland:

- Regionshospitalet i Viborg (indtil 2018)
- DNV-Gødstrup, Det Nye Hospital i Vest (2012-2020)
- Holstebromotorvejen (2015-2018)

Kilde: 18

Boks 8. Øget efterspørgsel på arbejdskraft på grund af større offentlige infrastrukturprojekter i Region Midtjylland

Ifølge en analyse fra COWI (opdateringen af Leo Larsen-rapporten) vil infrastrukturprojekterne i 2016, 2017 og 2018 medføre øget efterspørgsel efter følgende medarbejdertyper:

	2016	2017	2018
Ikke-faglærte og struktører	1.000	600	400
Murere	400	100	100
Tømrere og snedkere	200	100	100
Vvs'ere	200	100	100
Elektrikere	100	200	100
Chauffører	200	100	100
Smede	200	200	100
Teknikere	100	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>
Bygningskonstruktører/ diplomingeniører	100	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>
Andre faglærte inden for byggeriet	100	100	100

Kilde: (18)

Hvorvidt den stigende efterspørgsel inden for bygge- og anlægssektoren vil resultere i mangel på faglærte afhænger bl.a. af udviklingen i arbejdsstyrken, dvs. udbuddet af arbejdskraft, samt hvilke kvalifikationer arbejdsstyrken besidder.

Større offentlige infrastrukturprojekter på tværs af regioner: Hvilken betydning har det for efterspørgslen efter arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren?

Udover de offentlige infrastrukturprojekter i Region Østjylland er der også større projekter på tværs af regionerne, som kan påvirke efterspørgslen efter arbejdskraft inden for regionen.

Et af disse tværregionale projekter er Togfonden DK. CRT og COWI har analyseret arbejdskraftbehovet i forbindelse med projektet, og der forventes *i hele projektperioden* fra 2014 til 2027 at være risiko for rekrutteringsproblemer eller decideret mangel inden for en række faggrupper på landsplan.

For faglærte forventes der inden for et halvt år at mangle både struktører, VVS'ere, elektrikere og chauffører. Derudover forventes rekrutteringsproblemer i forhold til tømrere, snedkere og smede, jf. boks 9.⁷

Der forventes desuden mangel på teknikere og civilingeniører.

Boks 9 angiver den forventede mangel på landsplan for de kommende år, men projektet vil påvirke regionerne forskelligt. Den direkte beskæftigelseseffekt for hele projektperioden forventes at fordele sig på følgende måde:

- Hovedstaden: 2.282 årsværk
- Sjælland: 422 årsværk
- Syddanmark: 4.386 årsværk
- Midtjylland: 5.226 årsværk
- Nordjylland: 831 årsværk

	2015	2016	2017	2017+
Struktører				
Murere				
Tømrere og snedkere				
VVS'ere				
Bygningsmalere				
Elektrikere				
Chauffører				
Smede				
Andre faglærte				
Teknikere				
Civilingeniører				
Relevante KVU, MVU og LVU				

Anm.: Der forventes mangel på arbejdskraft i de år, der er farvet helt mørke og rekrutteringsproblemer i de år, der er skraverede.

Projektet vil derfor påvirke beskæftigelsen mest i Region Syddanmark, Midtjylland og Hovedstaden, mens det har mindre effekt på efterspørgslen efter arbejdskraft i Region Nordjylland og Sjælland.

To andre større tværregionale offentlige projekter er havvindmølleparker og signalprogrammet. De to projekter vil på landsplan øge efterspørgslen efter en række faglærte – særligt struktører og elektrikere, jf. boks 10.

⁶ (21)

⁷ (21)

Boks 10. Øget efterspørgsel på arbejdskraft på grund af havvindmølleparker og signalprogrammet for jernbanelinjen på landsplan⁸

Ifølge en analyse fra COWI (opdateringen af Leo Larsen-rapporten) vil havvindmølleparkerne og signalprogrammet i 2016, 2017 og 2018 medføre øget efterspørgsel efter følgende medarbejdertyper:

	2016	2017	2018
Ikke-faglærte og struktører	400	500	500
Elektrikere	300	300	400
Chauffører	200	200	100
Smede mv.	200	200	100
Teknikere	100	100	100
Bygningskonstruktører, diplomingeniører	100	100	100
Civilingeniører inkl. ledelse	200	200	200
Andre LVU	100	100	100

Kilde: (18)

Arbejdskraftefterspørgslen i forbindelse med de to projekter vil variere i de forskellige regioner – også ift. tidshorisonten. Havvindmølleparkerne omfatter Horns rev i Nordsøen, Kriegers Flak øst for Møn og et antal kystnære havvindmølleparker. Anlægsperioden er 2016-2019 for Horns Rev, mens Kriegers Flak er udsat i to år, så parken er færdig i 2021. Signalprogrammet dækker over en udskiftning af signalsystemet på hele jernbanelinjen i Danmark og påvirker dermed alle regioner – installationsarbejdet forventes færdigt i 2021.

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For bygge og anlægssektoren i Østjylland viser den seneste Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er mangel på isolatører, industrimontører samt visse typer af specialarbejdere. Desuden er der paradoksproblemer for bygningskonstruktører og specialarbejdere inden for malerområdet jf. tabel 3.

Tabel 3: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for bygge-/anlæg i Østjylland.

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none">• Isolatør• Rustfast industrimontør• Specialarbejder, jord og beton• Specialarbejder, kloak	<ul style="list-style-type: none">• Bygningskonstruktør• Specialarbejder, maler

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

⁸ (18)

3.5. Industrien: Mangel på visse typer kvalificeret arbejdskraft

Boks 11. Pointer om industrisektoren i Østjylland

- Omkring 48.000 personer er beskæftiget i industrien i Østjylland.
- Beskæftigelsen inden for sektoren er faldet med 19 pct. fra 2008 til 2014.
- De seneste år (fra 2012 til 2014) er beskæftigelsen steget med ca. 1 pct.
- Omkring 50 pct. af de beskæftigede inden for industrien i Østjylland er faglærte, mens 24 pct. er ufaglærte og 26 pct. har en videregående uddannelse.
- Fremskrivninger af udviklingen i beskæftigelsen viser, at den fra 2014 til 2016 forventes at stige med omkring 900 personer svarende til knap 2 pct.
- I løbet af det seneste år (3.kvt.2014-2.kvt.2015) har de fleste kommuner i Østjylland haft en stigning i beskæftigelsen i industrien – undtagen Norddjurs, Silkeborg, Odder og Hedensted, der har haft et fald.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR (31).

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antallet af arbejdspladser inden for sektorenn i Østjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Der er i dag godt 83.000 produktionsarbejdspladser i mere end 4.000 industrivirksomheder i Region Midtjylland. Det er mere end i nogen anden region⁹.

På landsplan har beskæftigelsen i industrien været nedadgående de sidste mange år, men de seneste par år er virksomhederne langsomt begyndt at ansætte flere. Det viser det kildemateriale, som mploy har indhentet til dette projekt.

Især kommuner i Jylland har oplevet de positive tendenser i industrien. De fleste kommuner i Østjylland har haft en stigning i beskæftigelsen i industrien i de sidste 2 år – undtagen Norddjurs, Silkeborg, Odder og Hedensted, der har haft et fald¹⁰. De positive tendenser forventes forstærket de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge.

Vækst og stigende beskæftigelse medfører også en risiko for mangel på arbejdskraft inden for industrien.

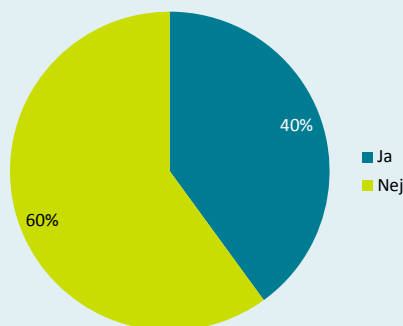
Allerede nu er der tegn på, at industrivirksomhederne inden for nogle områder har problemer med at skaffe den ønskede arbejdskraft. En spørgeskemaundersøgelse gennemført i april 2015 blandt Dansk Metals tillidsrepræsentanter i industrien viser, at 40 pct. af de adspurgte tillidsrepræsentanter i Region Midtjylland angiver, at deres virksomheder har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft, jf. figur 3.4. Det er samme andel som året før.

⁹ (46)

¹⁰ (31)

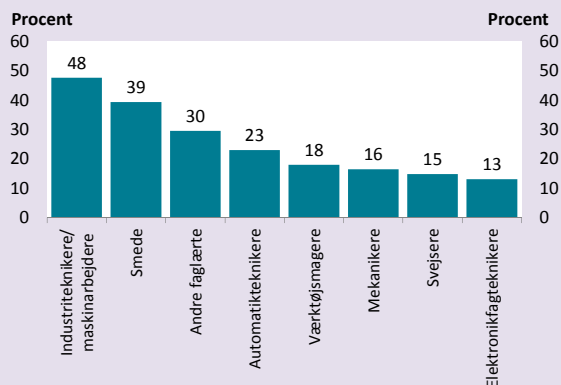

Figur 3.4: Andel af virksomheder i Region Midtjylland, der i Dansk Metals undersøgelse har angivet, at de har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft

Kilde: Dansk Metal (30)
 Anm.: Dansk Metal har i perioden 9.- 28. april 2015 gennemført en elektronisk rundspørge blandt 1.196 industriansatte tillidsrepræsentanter i Dansk Metal. Af dem har 555 deltaget i hele landet. Figuren viser kun resultater for Midtjylland.

Figur 3.5: Hvilke typer af medarbejdere oplever de midtjyske virksomheder inden for Dansk Metals område mangel på?

Kilde: Dansk Metal (30)
 Anm.: Dansk Metal har i perioden 9.- 28. april 2015 gennemført en elektronisk rundspørge blandt 1.196 industriansatte tillidsrepræsentanter i Dansk Metal. Af dem har 555 deltaget i hele landet. Figuren viser kun resultater for Midtjylland. Figuren angiver hvilke medarbejdertyper, de midtjyske virksomheder, der har svært ved at finde kvalificeret arbejdskraft, oplever mangel på.

De midtjyske virksomheder i industrien, der har svært ved at finde kvalificeret arbejdskraft, oplever især mangel på faglærte medarbejdere. Næsten 50 pct. af respondenterne i undersøgelsen siger, at der er mangel på industriteknikere/maskinarbejdere, jf. figur 3.5. Ca. 40 pct. oplever mangel på smede, mens mellem 13 og 23 pct. siger, at der er mangel på automatiktikere, værktøjsmagere, mekanikere, svejsere og elektronikfagteknikere. Godt 30 pct. svarer, at der er mangel på andre faglærte.

I Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune peger man på, at der opleves konkret mangel på procesoperatører og industriteknikere.

Desuden peger Ingeniørforeningen på, at industrien særligt mangler både faglærte og ingeniører, særligt i de mindre produktionsvirksomheder uden for de større byer. I Østjylland mangler der især maskiningeniører.

En analyse fra Cevea af udviklingen i jern- og metalbranchen siden 2010 viser, at antallet af jern- og metaluddannede har været faldende frem til 2014, mens efterspørgslen samtidig er steget. Østjylland har relativt få arbejdsløse jern- og metaluddannede pr. stilling. Den øgede efterspørgsel efter jern- og metalarbejdere kan blandt andet imødekommes ved en opkvalificering af de ufaglærte, der allerede arbejder i industrien eller ledige ufaglærte med tidligere erfaring fra industrien¹¹.

Aktuelt er ledigheden blandt nogle af Dansk Metals medlemsgrupper på et meget lavt niveau. I september 2016 var der eksempelvis kun fem ledige svejsere, 6 ledige industriteknikere og 6 ledige værktøjsmagere i Østjylland¹².

¹¹ (163)

¹² (90)

I boks 12 er en afdækning af behovet for arbejdskraft og kompetencer i industrien i Østjylland.

Boks 12. Behov for arbejdskraft og kompetencer inden for industrien i Østjylland

I løbet af september-oktober 2015 har Dansk Metals afdelinger i Østjylland - i samarbejde med 3F's østjyske afdelinger - besøgt en række industrivirksomheder for bl.a. at klarlægge, om virksomhederne forventer at ansætte nye medarbejdere inden for de næste seks måneder. Virksomhederne er også blevet spurgt, om de er interesseret i at indgå i et samarbejde om opkvalificering af ledige medlemmer.

Afdelingerne har besøgt i alt 136 virksomheder.

- Heraf har 95 virksomheder tilkendegivet, at de forventer at ansætte nye medarbejdere inden for det næste halve år. Det svarer til en andel på 70 pct.
- Virksomhederne forventer primært at ansætte faglærte og ufaglærte medarbejdere. Der er primært tale om maskinarbejdere, industriteknikere, svejsere, klejnsmede, CNC-operatører og fabriksarbejdere.
- 19 virksomheder har tilkendegivet, at de vil indgå i et samarbejde om opkvalificering af ledige. Det kan fx ske via jobrettet uddannelse, virksomhedspraktik, forpligtelse til ansættelse efter kortere kurser eller jobrotation.
- Yderligere 67 virksomheder har tilkendegivet, at de måske er interesseret i at indgå i et samarbejde om opkvalificering af ledige, men vil gerne have mere information inden de forpligter sig yderligere.

Kilde: (90)

Den generelle tendens inden for industrien er, at den i højere og højere grad udvikler sig væk fra ufaglært arbejdskraft til faglært arbejdskraft. Det skyldes bl.a. den øgede automatisering, som bl.a. kræver flere faglærte procesoperatører. Den industrielle automation betyder, at kravene til data- og informationsbehandling vokser på alle niveauer i virksomhederne¹³.

En analyse fra LO viser, at Region Midtjylland har mange ufaglærte inden for de forskellige fremstillingsindustrier, som kan ledes mod uddannelser som industrioperatør, procesoperatører eller smed. Omkring 89 pct. af de ledige ufaglærte i Region Midtjylland har gode forudsætninger for et uddannelsesløft¹⁴.

¹³ (162)

¹⁴ (104)

Boks 13: Kompetencebehov i industrien, Industriens Uddannelser¹⁵

Industriens Uddannelser har identificeret en række generelle kompetencebehov, der forventes at blive større efterspørgsel på tværs af industriens brancher:

- Robotteknologi, automatisering og big data
- Brug af 3D-printere
- Cirkulære produktionsparadigmer
- Trendspotting i et forskningsperspektiv

Udvalget har desuden identificeret mere specifikke efteruddannelsesbehov:

Faglærte smede inden for procesområdet:

- Hygiejne og fødevarer sikkerhed
- Flowforståelse
- Kemi
- Energiforståelse
- Vedligeholdelsesteknik
- Materiale og komponentforståelse
- Designkendskab

De maritime håndværksfag:

- Stigende behov for kompetencer inden for bådebygning i materialerne kulfiber og aluminium og i nogen grad træ pga. de nye materials fremkomst.

Teknisk designområdet:

- Øget behov for kompetencer og efteruddannelse inden for IT-baserede arbejdsredskaber; særligt de helt centrale CAD-programmer.

Køleteknikerbranchen:

- Efterspørgsel efter kompetencer inden for nye teknologier; CO2 med varmegenvinding og HFC, som følge af den grønne omstilling.

Kilde: (87)

Energi og Miljø: Brug for flere faglærte og flere med en videregående uddannelse

Boks 14. Pointer om energi- og miljøområdet i Region Midtjylland

- Omkring 20.000 personer er beskæftiget inden for energi- og miljøområdet i Region Midtjylland
- Beskæftigelsen forventes at stige med 440 personer frem mod 2020, bl.a. pga. Folketingets mål om, at Danmark frem mod 2050 skal omstilles til 100 pct. vedvarende energi

Kilde: (46)

Energi- og miljøområdet har stor økonomisk og beskæftigelsesmæssig betydning for Region Midtjylland¹⁶. Den eksisterende styrkeposition inden for energi og miljø koblet med det øgede regionale, nationale og globale fokus på området giver en forventning om, at der vil være et stort beskæftigelsesmæssigt potentiale inden for denne sektor i de kommende år. Inden for det seneste år (2012-2013) er energiforsyning den branche i Region Midtjylland, der har oplevet den største vækst i antallet af arbejdspladser. En del af arbejdspladserne ligger i Østjylland.

Analysen peger på, at der vil blive behov for flere med en videregående uddannelse og flere faglærte. Omvendt bliver der behov for færre ufaglærte. Allerede i dag er der mangel på elek-

¹⁵ (87)

¹⁶ (46)

trikere, VVS-teknikere, elektronikarbejdere, CNC-operatører og værktøjsmagere, elektronikarbejdere samt elektronik- og maskiningeniører¹⁷.

Fødevarerhvervet: Øget brug for faglige kompetencer på et forholdsvis højt eller specialiseret niveau

Boks 15. Pointer om fødevarerhvervet i Region Midtjylland

- Knap 40 pct. af de danske arbejdspladser inden for fødevarer er lokaliseret i Region Midtjylland
- Region Midtjylland huser således nogle af de største fødevarerelaterede aktiviteter og virksomheder i Danmark

Kilde: (144)

Fødevarerhvervet er en erhvervsmæssig styrkeposition i Region Midtjylland. Erhvervet – tegner sig for en betydelig del af regionens beskæftigelse og eksport – og for en stor del af den samlede beskæftigelse og eksport inden for fødevarerhvervet generelt i Danmark. Branchen føde-, drikke- og tobaksvareindustri er således i dag den anden største branche inden for industrien i Region Midtjylland målt på antallet af arbejdspladser. En stor del af disse arbejdspladser ligger i Østjylland.

En analyse gennemført for industriens uddannelser peger på, at der fremover vil blive brug for færre ufaglærte, men til gengæld flere faglærte inden for fødevarerproduktionen. Forklaringen herpå er, at virksomhederne i de kommende år vil fortsætte med at effektivisere produktionen gennem procesoptimering samt satse yderligere på produktudvikling og innovation. Begge opgaver forudsætter kompetente og erfarne faglærte¹⁸.

Behovet for faglærte omfatter følgende grupper: procesoperatører, smede, industrioperatører, elektrikere, automatikteknikere, industriteknikere (maskinarbejdere) og elektronikfagteknikere. Der er dermed tale om nogle af de samme faggrupper, som der forventes at komme stigende efterspørgsel efter inden for energi og miljø samt industrien generelt.

Boks 16. Kompetencebehov inden for fødevarerhvervet

De ufaglærte og faglærte inden for fødevarerhvervet får fremover brug for yderligere kompetencer som følge af den teknologiske udvikling, herunder den stigende automatisering og det øgede fokus på kvalitet, hygiejne og sikkerhed.

Samtidig peger analyser på, at der i stigende omfang vil blive brug for faglige kompetencer på et forholdsvis højt eller specialiseret niveau med henblik på at imødekomme behovet for øget fokus på procesoptimering og produktudvikling og innovation.

I den forbindelse understreges vigtigheden af kompetencer inden for internationalisering, ressourceeffektivitet, bæredygtighed og innovation.

Kilde: (144)

¹⁷ (144)

¹⁸ (144)

Offshorebranchen og det maritime erhverv i vækst

Inden for offshorebranchen forventer virksomhederne på landsplan også, at beskæftigelsen i branchen vil vokse markant i de næste år frem mod 2020. Især industrivirksomheder i branchen vil øge deres medarbejderantal. Samtidig mener 45 pct. af virksomhederne i branchen, at det fremover bliver svært at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.¹⁹ De faldende oliepriser kan dog sætte en dæmper på vækst inden for branchen.

En kortlægning af den danske offshorebranche viser, at der i Region Midtjylland i 2012 var omkring 4.600 fuldtidsbeskæftigede inden for offshorebranchen, primært fordelt på 78 virksomheder i Aarhus, 65 virksomheder i Ringkøbing-Skjern og 22 virksomheder i Herning.²⁰

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For industrisektoren i Østjylland viser den seneste Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er problemer med at rekruttere jern- og metalslibere samt fabriksbager, jf. tabel 4.

Tabel 4: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for industrien i Østjylland.

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none">• Jern- og metalsliber• Fabriksbager	<ul style="list-style-type: none">• Ingen stillingsbetegnelser

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

3.6. Hotel og restauration: Mangel på faglærte kokke og tjenere

Boks 17. Pointer om hotel- og restaurationsbranchen i Østjylland

- Hotel- og restaurationsbranchen er en del af den private servicesektor
- Omkring 14.000 personer er beskæftiget i hotel- og restaurationsbranchen i Østjylland
- Beskæftigelsen inden for branchen er steget med godt 13 pct. fra 2008 til 2014.
- Beskæftigelsen er fra 2012 til 2014 steget med 4 pct.
- Omkring 40 pct. af de beskæftigede inden for hotel- og restauration i Østjylland er faglærte, mens 50 pct. er ufaglærte, og ca. 10 pct. har en videregående uddannelse.
- Fremskrivninger af udviklingen i beskæftigelsen viser, at den stiger med omkring 500 personer fra 2014 til 2016 svarende til ca. 3,5 pct.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antallet af arbejdspladser inden for branchen i Østjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

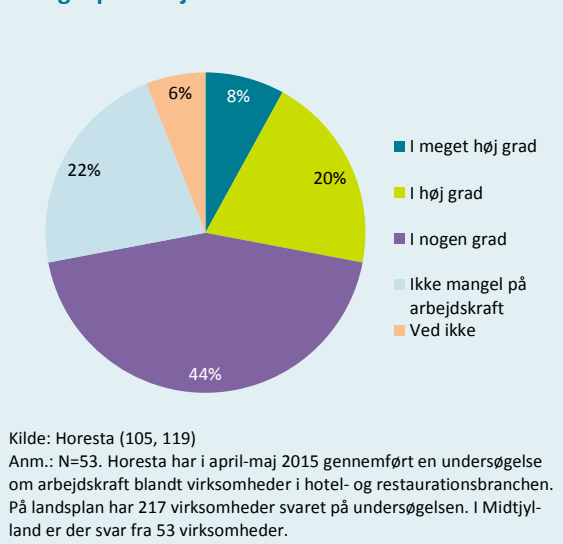
Analysen tyder på, at der allerede nu er mangel på arbejdskraft inden for hotel- og restaurationsbranchen, og der vil være det i de kommende år også. En undersøgelse blandt de midtjyske virksomheder inden for branchen viser, at 72 pct. af virksomhederne vurderer, at der er man-

¹⁹ (108)

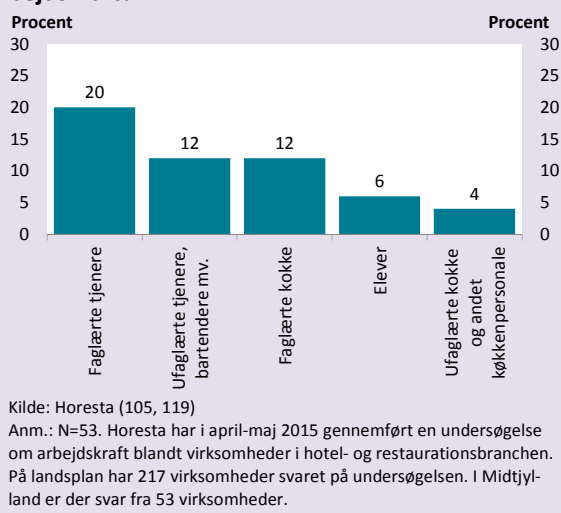
²⁰ (108)

gel på arbejdskraft inden for branchen, jf. figur 3.6. Omkring 28 pct. vurderer desuden, at der i høj grad eller meget høj grad er mangel på arbejdskraft²¹.

Figur 3.6: I hvor høj grad vurderer de midtjyske virksomheder i Horestas undersøgelse, at der er mangel på arbejdskraft i branchen?

Figur 3.7: Hvor mange midtjyske virksomheder inden for hotel og restauration har i løbet af det seneste år forgæves forsøgt at rekruttere arbejdskraft?

Mange virksomheder angiver i samme undersøgelse, at de forgæves har forsøgt at rekruttere arbejdskraft inden for det seneste år. Det gælder især faglærte tjenere og faglærte kokke. Henholdsvis 20 og 12 pct. af virksomhederne har forgæves forsøgt at rekruttere hhv. faglærte tjenere og faglærte kokke, jf. figur 3.7. Derudover har omkring 12 pct. forgæves forsøgt at rekruttere ufaglærte tjenere, bartendere og andet serveringspersonale.

Samtidig beskriver ca. 54 pct., at en af de væsentligste årsager til, at stillingerne ikke kunne besættes var, at ansøgerne ikke havde de rette kvalifikationer²².

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For hotel- og restaurationsbranchen i Østjylland viser den seneste Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er mangel på køkkenchefer, mens der er paradoksproblemer for ernæringsassistenter, jf. 5.

Tabel 5: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for hotel- og restauration i Østjylland.

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none"> Køkkenchef 	<ul style="list-style-type: none"> Ernæringsassistent

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

²¹ (105, 119)

²² (119)

3.7. Den offentlige sektor: Mangel på visse faggrupper med videregående uddannelser

Boks 18. Pointer om den offentlige sektor i Østjylland

- Omkring 148.000 personer i Østjylland er beskæftiget i den offentlige sektor
- Beskæftigelsen inden for branchen er steget med ca. 3 pct. fra 2008 til 2014
- Beskæftigelsen er fra 2012 til 2014 steget med 1 pct.
- En fjerdedel af de beskæftigede inden for den offentlige sektor i Østjylland er faglærte, mens 15 pct. er ufaglærte. Ca. 60 pct. har en videregående uddannelse.
- Fremskrivninger af udviklingen i beskæftigelsen fra 2014 til 2016 viser uændret beskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjøret som antallet af arbejdspladser inden for branchen i Østjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Meget tyder på, at den offentlige sektor ikke kommer til at opleve samme positive beskæftigelsesudvikling som flere af de andre brancher. For enkelte typer af medarbejdere på velfærdsområdet forventes der dog ifølge en analyse fra COWI *mangel* på arbejdskraft fra omkring 2015 og de følgende år. Det drejer sig radiografer, sygeplejersker, jordemødre, socialrådgivere og i mindre omfang folkeskolelærere, jf. boks 19.

Boks 19. Mangel på arbejdskraft på velfærdsområdet i Region Midtjylland

En analyse fra COWI viser, at der fra omkring 2015 og frem er risiko for *mangel* på arbejdskraft på følgende områder:

- Radiografer
- Sygeplejersker
- Jordemødre
- Socialrådgivere
- (Folkeskolelærere)

Kilde: (37)

Boks 20. Overskud af arbejdskraft på velfærdsområdet i Region Midtjylland

Samme analyse viser et forventet *overskud* af arbejdskraft inden for følgende faggrupper:

- Ergoterapeuter
- Ernæring og sundhed
- Fysioterapeut
- Bioanalytikere
- Social- og sundhedshjælpere
- Social og sundhedsassistenter
- Pædagoger og pædagogiske assistenter

Kilde: (37)

På lang sigt, dvs. frem mod 2020, forventes der omvendt et *overskud* af arbejdskraft inden for en række faggrupper på velfærdsområdet i den offentlige sektor, jf. boks 20. Det forventede overskud af arbejdskraft afspejler blandt andet, at tilgangen til uddannelserne har været stigende i de senere år, og at antallet af nyuddannede derfor vil stige i de kommende år. Tilbage-trækningsreformen betyder samtidig, at flere vil blive i længere tid på arbejdsmarkedet, og samlet set vil udbuddet af arbejdskraft inden for disse faggrupper stige.

Udflytning af statslige arbejdspladser

Regeringen besluttede i oktober 2015 at flytte ca. 3.900 statslige arbejdspladser fra hovedstaden til andre dele af landet.²³ Der flyttes i alt ca. 270 statslige arbejdspladser til Østjylland. Arbejdspladserne fordeler sig på følgende kommuner/områder:

- Aarhus: 201
- Skanderborg: 25

²³ (13)

- Silkeborg: 25
- Djursland: 13

Udflytningen vil primært omfatte arbejdspladser for kontoruddannede og visse typer af højtuddannede. Der er i forbindelse med mploys desk research *ikke* fremkommet øvrig analysemateriale, der gør det muligt at identificere, om udflytningen giver øget efterspørgsel og/eller mangel, i hvor stort omfang, eller hvilke typer af arbejdskraft, som eventuelt efterspørges.

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For den offentlige sektor i Østjylland viser den seneste Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er problemer med at rekruttere kiropraktorer, farmakonomer, serviceassistenter og ortopædiskomagere, jf. tabel 6.

Tabel 6: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for offentlig service i Østjylland.

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none"> • Kiropraktor • Farmakonom • Hospitals-serviceassistent • Ortopædiskomager 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ingen stillingsbetegnelser</i>

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

3.8. Udviklingen på øvrige områder

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale fra mploys desk research *ikke* kan identificeres øget efterspørgsel efter eller mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om visse dele af privat service, herunder handel og transport, samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

Handel og transport

Handel og transport er en branche under privat service. Der er i Østjylland omkring 86.000 personer, der er beskæftiget inden for handel og transport. Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med ca. 6 pct. siden 2008, men fremskrivninger viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at stige med ca. 2.350 personer (STAR). Det svarer til en stigning på ca. 3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploys desk research *ikke* fremkommet øvrigt analysemateriale, der peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere hvilke typer af kvalifikationer inden for området, som der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på i løbet af et halvt år eller 2-3 år eller i hvor stort omfang. Dog vurderer Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune, at der er konkrete mangelproblemer inden for chaufførområdet.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der er mangel på salgskonsulenter og paradoksproblemer for taxichauffører.

Privat service ekskl. handel og transport samt hotel- og restauration

Der er i Østjylland omkring 75.000 personer, der er beskæftiget inden for privat service (ekskl. handel og transport samt hotel og restauration). Privat service dækker blandt andet over finansiering og forsikring, rådgivning, rengøring og anden operationel service. Beskæftigelsen inden for branchen har været stort set status quo siden 2008, men STARs fremskrivninger viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at stige med godt 2.400 personer. Det svarer til en stigning på 3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploy's desk research ikke fremkommet noget materiale, der peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere hvilke typer af kvalifikationer inden for området, som der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på i løbet af et halvt år eller 2-3 år eller i hvor stort omfang. Rekrutteringsanalysen fra STAR fra efteråret 2015 viser, at der har været 94 forgæves rekrutteringer i inden for Vidensservice.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der aktuelt er mangel på IT-konsulenter, programmører og systemudviklere, reddere, rejsebureau medarbejdere, brandmænd, rengøringsassistenter og ejendomsfunktionærer, mens der er paradoksproblemer for systemadministratorer.

Landbrug, skovbrug og fiskeri

Der er i Østjylland omkring 9.600 personer, der er beskæftiget inden for landbrug, skovbrug og fiskeri. Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med omkring 7 pct. siden 2008, og fremskrivninger viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at falde yderligere med ca. 125 personer (STAR). Det svarer til et fald på 1,3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrig analysemateriale inden for området. Det er derfor ikke muligt at identificere, om der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel, i hvor stort omfang, eller hvilke typer af arbejdskraft, som evt. efterspørges. Dog vurderer Beskæftigelsesforvaltningen i Aarhus Kommune, at der opleves konkret mangel på anlægsgartnere.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der aktuelt er mangel på produktionsgartnere, anlægsgartnere, fodermestre og driftsledere.

3.9. Hvad siger Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 om rekrutteringssituationen inden for de forskellige områder?

Resultaterne af mplys desk research sammenholdes i dette afsnit med de resultater, der fremgår af den nyeste version af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015.

Boks 21. Kort om rekrutteringsundersøgelser og arbejdsmarkedsbalancen

Arbejdsmarkedsbalancen viser, hvilke balanceudfordringer der eksisterer mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraft og bygger på et omfattende kvantitativt datagrundlag, som består af flere dele.

STARs rekrutteringsundersøgelse angiver med stor sikkerhed, hvordan rekrutteringssituationen for virksomhederne ser ud aktuelt. Omkring 14.000 små, mellemstore og store virksomheder, der tilsammen beskæftiger mere end 40 pct. af den samlede beskæftigelse på det danske arbejdsmarked, indgår i undersøgelsen. Virksomhederne spørges blandt andet om – og hvor mange gange – de har rekrutteret forgæves efter arbejdskraft, og inden for hvilke stillingsbetegnelser. Undersøgelsen gennemføres to gange om året. Statistikker for ledighed, beskæftigelse og jobomsætning indgår også i grundlaget.

Arbejdsmarkedsbalancen udarbejdes ved at kombinere ovenstående med registerdata over ledige tilmeldte i Jobindsats. Der er fire kategorier i arbejdsmarkedsbalancen:

Kategorier	Definition
Mangel på arbejdskraft	Stillinger med rekrutteringsproblemer og lav ledighed. Der er mangel på arbejdskraft. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er rigtig gode.
Paradoksproblemer	Stillinger med rekrutteringsproblemer og høj ledighed. For stillingerne gælder, at jobmulighederne er rigtig gode.
Gode jobmuligheder	Stillinger uden rekrutteringsproblemer og med lav ledighed og høj jobomsætning. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er gode.
Mindre gode jobmuligheder	Stillinger uden rekrutteringsproblemer og med høj ledighed og lav jobomsætning. Der er overskud af arbejdskraft. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er mindre gode.

Tabel 7 sammenholder resultaterne af mplys desk research med de resultater, der fremgår af den nyeste version af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015. Tabellen viser således Arbejdsmarkedsbalancens status for de stillingsbetegnelser, hvor der ifølge desk researchen vil komme øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år eller på 2-3 års sigt.

Stillingsbetegnelserne i Arbejdsmarkedsbalancen er udvalgt på følgende måde: For de områder, hvor der ifølge mplys desk research er øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år, er de relevante stillingsbetegnelser fra Arbejdsmarkedsbalancen blevet udvalgt. Hvis der fx forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på chauffører inden for bygge og anlæg, er stillingsbetegnelserne for de typiske chauffører inden for bygge og anlæg blevet udvalgt.

Opgørelserne fra Arbejdsmarkedsbalancen for Østjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for mange af de områder, hvor der ifølge mplys analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og på 2-3 års sigt, jf. Tabel 7.

Tabel 7: Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mploys desk research) sammenholdt med den aktuelle rekrutteringssituation (Arbejdsmarkedsbalancen, dec. 2015)

Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mploys desk-research)	Stillingsbetegnelse i arbejdsmarkedsbalancen	Arbejdsmarkedsbalancens betegnelser			
		Mangel på arbejdskraft	Paradoksproblemer	Beskæftigelsesmuligheder	
				Gode	Mindre gode
Struktører	Anlægsstruktør	X			
	Brolægger	X			
	Kloakrørlægger	X			
	Bygningsstruktør			X	
	Rørlægger	X			
	Jord- og betonarbejder	X			
Murere	Murer	X			
	Murerarbejdsmand			X	
VVS'ere	VVS-installatør	X			
	VVS-tekniker	X			
	Blikkenslager	X			
Elektrikere	Elektriker	X			
	Overmontør			X	
	El-installatør			X	
Chauffører	Chauffør (fragt, tankvogn, specialtransport)			X	
	Chauffør (person- og budtransport)				X
Smede	Smed	X			
	Klejnsmed	X			
Tømrere	Tømrer			X	
Snedkere	Bygningsnedker			X	
	Industrisnedker			X	
	Modelsnedker				X
	Møbelsnedker				X
	Industriel møbelsnedker				X
	Maskinsnedker			X	
Ingeniør (kun ingeniører med mangel/paradoksproblemer er inkluderet)	Maskiningeniør	X			
	Bygningsingeniør	X			
	Elektroingeniør	X			
Bygningsmalere	Bygningsmaler			X	
Svejsere	Svejsere	X			
Industriteknikere og maskinarbejdere	Industritekniker	X			
Elektronikfagteknikere	Elektronikfagtekniker			X	
Mekaniker	Mekaniker	X			
Automatikteknikere	Automatiktekniker			X	
Industrioperatører	Industrioperatører			X	
	Procesoperatører			X	
	CNC-operatører	X			
	Værktøjsmagere	X			
Faglærte kokke	Kok	X			
Faglærte tjenere	Tjener		X		
Radiografer	Radiograf			X	
Sygeplejersker	Sygeplejerske	X			
	Operationssygeplejerske	X			
	Anæstesisygeplejerske	X			
Jordemødre	Jordemoder			X	
Socialrådgivere	Socialrådgiver			X	
	Socialformidler			X	
Folkeskolelærere	Folkeskolelærer	X			

Kilde: Mploy desk research, november 2015 og opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

Anm.: "Mangel på arbejdskraft" angiver stillinger med rekrutteringsproblemer og lav ledighed. "Paradoksproblemer" angiver stillinger med stillinger med rekrutteringsproblemer og høj ledighed. "Gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med lav ledighed og høj jobsøsnings. "Mindre gode jobmuligheder angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med høj ledighed og lav jobsøsnings.

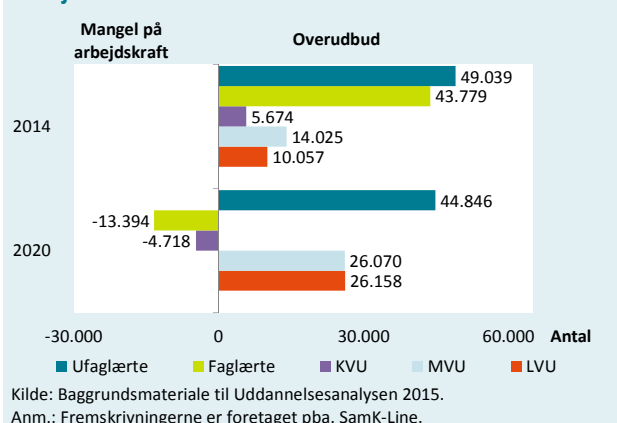
4. Udviklingen på landsplan

Bygge- og anlægssektoren har været hårdt ramt af krisen. Dog har fremrykkede samt nye offentlige byggeprojekter i høj grad været med til at holde hånden under sektoren på tværs af landet. Det er en tværgående konklusion i det kildemateriale, som mploy har indhentet via desk research i dette projekt.

Den historisk høje aktivitet i de offentlige projekter vil på trods af en ellers meget lav privat byggeaktivitet derfor sikre en stigende efterspørgsel efter arbejdskraft inden for bygge og anlæg i de kommende år. Byggeaktiviteten forventes at toppe i 2016-2018, og der forventes en stigning i beskæftigelsen på mellem 500 og 1.500 i 2016.²⁵

De største byggeprojekter på landsplan er Femern Bælt og det nye universitetshospital i Aarhus.²⁶ Men overalt i landet bygges der nye sygehuse, jernbaner og motorveje udvides og forbedres, og den offentlige transport i de større byer får et løft med letbaner og metro, jf. figur 4.1.

Figur 4.1: Balance mellem udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i hele landet²⁴

Forskellige typer projekter kræver forskellige typer af arbejdskraft, og derfor forventes der også at være geografiske forskelle i efterspørgslen efter arbejdskraft på bygge- og anlægsområdet. Efterspørgslen forventes at være størst i Region Sjælland og Region Hovedstaden (med undtagelse af Bornholm). Efterspørgslen forventes at være mindst på Bornholm.

Der er desuden en forventning om, at særligt Nordjylland vil opleve mangel på arbejdskraft inden for bygge og anlæg, da antallet af ledige i sektoren er relativt lavt sammenlignet med de øvrige regioner.²⁷

Efterspørgslen er dog betinget af projektets art. Eksempelvis forventes det, at man særligt vil efterspørge elektrikere og chauffører i forbindelse med letbaner, metro, jernbane- og sygehusprojekter, mens murere vil være mest efterspurgt i forbindelse med sygehus- og universitetsbyggerier.

Boks 22. Øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for bygge og anlæg

Generelt viser landdækkende materiale, at bygge- og anlægserhvervene særligt vil efterspørge:

- Struktører
- Murere
- Elektrikere
- Chauffører
- Civilingeniører

Yderligere forventes der også at være efterspørgsel efter:

- Tømrere
- Snedkere
- VVS'ere
- Smede
- Teknikere
- Metalarbejdere
- Ufaglært arbejdskraft

Kilde: (18, 21, 160)

²⁴ (175)

²⁵ (6, 7, 23)

²⁶ (54)

²⁷ (160)

4.1. Industrien

Beskæftigelsen i industrien har været nedadgående de sidste mange år. De seneste par år er tendensen vendt, og virksomhederne er langsomt begyndt at ansætte flere. Det viser det kil-demateriale, som mploy har indhentet via desk research i dette projekt.

Der er dog geografiske forskelle i den vækst, man oplever i sektoren. Især de sjællandske og fynske kommuner har indtil nu ikke oplevet de begyndende positive tendenser i samme grad. Men de positive tendenser forventes at fortsætte og blive forstærket i de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge. Dette bekræftes af flere af de analyser og fremskrivninger, der indgår i desk researchen.

Analyser og fremskrivninger peger på en stigning i beskæftigelsen inden for industrien på mellem 2.500 og 7.000 personer i 2016.²⁸ Efterspørgslen vil i høj grad rette sig mod faglært arbejdskraft. Udviklingen i industrien indebærer mere automatisering, flere komplicerede opgaver og bredere ansvarsområder, og det stiller krav til medarbejdernes kompetencer. Samtidig med at virksomhederne har brug for arbejdskraft med opdaterede kompetencer og de nyeste certifikater, har de også brug for personer med erfaring, og efteruddannelse er derfor ofte et emne.²⁹

Boks 23. Øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for industrien

Industrien forventer en stigende efterspørgsel over hele landet efter faglært arbejdskraft:

- Smede
- Industriteknikere
- Automatikteknikere
- Værktøjsmagere
- Mekanikere
- CNC-teknikere
- Operatører

Kilde: (28, 30, 31, 42, 77, 90)

Der er dog også regionale forskelle. Eksempelvis er smede i højere grad efterspurgt i Jylland, mens Hovedstaden forventes at mangle mekanikere. Disse forskelle er drevet af forskelle i branchesammensætningen mellem regionerne, hvor eksempelvis offshore-virksomheder vil efterspørge andre kompetencer end produktionsvirksomheder.³⁰

4.2. Privat service

Privat service er det område, hvor fremskrivningerne er mest optimistiske i forhold til beskæftigelsesudviklingen i de kommende år. Det er et område med meget forskelligartede ydelser, som spænder fra konsulenttydelser og rådgivning til renovation og rengøring. Nogle virksomheder oplever allerede nu rekrutteringsvanskeligheder, og der er bredt set en forventning om en øget efterspørgsel efter arbejdskraft. Beskæftigelsen forventes således at stige med mellem 18.000 og 20.000 i løbet af 2016.³¹

I forhold til de to ovenstående hovederhverv har privat service en højere grad af spredning i uddannelsesniveaet, men tendensen til en øget efterspørgsel på uddannet arbejdskraft slår også igennem i denne sektor. Det forventes derfor også i denne sektor, at efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft vil falde fremover, og efterspørgsel efter faglærte og højere uddannet arbejdskraft vil stige.

²⁸ (7, 31, 77)

²⁹ (77)

³⁰ (30)

³¹ (6, 7)

Optimismen i forhold til udviklingen det kommende år er størst inden for rådgivning, som også er en relativt konjunkturuafhængig branche. Her forventes øget efterspørgsel efter personer med længerevarende uddannelser, særligt med en teknisk og samfundsvidenskabelig uddannelse.³² I hotel- og restaurationsbranchen har man også i højere grad brug for uddannet arbejdskraft. Således har branchen ikke problemer med at finde ufaglært arbejdskraft, mens faglært arbejdskraft er en mangel.³³

Det gælder generelt, at virksomhederne i den private servicesektor har nemmere ved at finde arbejdskraft omkring de store byer, og at de virksomheder, der vil have unge i lære, har markant sværere ved at tiltrække unge, hvis de er placeret uden for byen.

Privat service er desuden bundet sammen med både bygge- og anlægssektoren og industrien, da der som oftest er mange serviceopgaver forbundet med disse erhverv, fx rengøring eller transport. Derfor forventes en øget efterspørgsel efter de ydelser, som serviceerhvervene tilbyder i de områder, hvor der er en stor aktivitet inden for bygge- og anlægssektoren eller industrien.

4.3. Den offentlige sektor

Det kildemateriale, mploj har bearbejdet, viser, at de kommende års forøgelse i beskæftigelsen vil være drevet af det private, mens den offentlige sektor forventes at miste arbejdspladser på den lidt længere bane.

I forhold til den private sektor har den offentlige sektor relativt nemt ved at rekruttere arbejdskraft. Brancherne undervisning, sundhed og socialvæsen samt offentlig administration, forsvar og politi er alle blandt de fem brancher med de laveste rekrutteringsvanskeligheder. Generelt er der ikke en forventning om, at der vil mangle arbejdskraft i den offentlige sektor på landsplan, men en række analyser fra COWI viser, at der vil være mangel på arbejdskraft i nogle stillinger på tværs af regionerne, jf. Boks 25 og Boks 26.

Boks 24. Øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for privat service

Industrien forventer en stigende efterspørgsel over hele landet efter faglært arbejdskraft:

- Ingeniører
- Salgskonsulenter
- Tjenere
- Kokke
- Chauffører
- Vognmænd
- Rengøringsassistenter
- Butikschefer
- Programmører
- Systemudviklere

Kilde: (25, 105, 168)

³² (102)

³³ (105)

Boks 25. Mangel på arbejdskraft i den offentlige sektor³⁴

Den offentlige sektor forventes på landsplan at **mangle**:

- Bioanalytikere
- Social- og sundhedshjælper

Boks 26. Overskud af arbejdskraft i den offentlige sektor³⁵

Den offentlige sektor forventes på landsplan at have et **overskud** inden for:

- Ergoterapi
- Ernæring og sundhed
- Fysioterapi

Udflytningen af statslige arbejdspladser til 38 byer i Danmark forventes at påvirke den offentlige beskæftigelse i de enkelte regioner, jf. Boks 27.

Desuden vil omprioriteringsbidraget påvirke beskæftigelsen i den offentlige sektor negativt. En analyse viser således, at udflytningen sammen med omprioriteringsbidraget vil resultere i et tab af 14.300 kommunale og 15.000 statslige arbejdspladser.³⁶

Boks 27. Fakta om udflytning af statslige arbejdspladser

- Der flyttes arbejdspladser til 38 byer.
- Der flyttes i alt 1.205 arbejdspladser til byer i Region Sjælland.
- Der flyttes i alt 976 arbejdspladser til byer i Region Syddanmark.
- Der flyttes i alt 659 arbejdspladser til byer i Region Midtjylland.
- Der flyttes i alt 500 arbejdspladser til byer i Region Nordjylland.
- **Politiuddannelsen:** Regeringen ønsker at etablere en politiuddannelse i det vestlige Danmark.

Kilde: (13)

³⁴ (37)

³⁵ (37)

³⁶ (4)

5. Metodeafsnit

Denne arbejdsmarkedsanalyse er baseret på materiale fra en desk research gennemført af mploy i perioden 9. til 20. november 2015.

Resultaterne fra desk researchen er sammenholdt med opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015. Resultaterne i analysen understøtter og supplerer således opgørelserne i arbejdsmarkedsbalancen.

Indsamling og analyse af materiale

Mploy har i en desk research i dette projekt indhentet materiale via 1) litteratursøgning og 2) gennem høring hos en lang række interessenter fx lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, uddannelsesinstitutioner, kommuner mv.

Formålet har været at indsamle materiale, der kan belyse den lokale og regionale udvikling på arbejdsmarkedet med fokus på de områder, der har – eller vil opleve – stigende efterspørgsel efter arbejdskraft inden for et halvt år og på 2-3 års sigt. Materialet inkluderer fx vækststrategier, prognoser og fremskrivninger, landsdækkende, regionale, lokale analyser, vurderinger fra jobcentre mv. eller lignende. Fokus i høringen har været indhentning af materiale i tråd med formålet med midlerne i den regionale uddannelsespulje 2016.

Mploy har *ikke* produceret eller indhentet nye data i forbindelse med udarbejdelse af analysen.

Udvælgelse af materiale til analysen

Det indsamlede materiale er blevet analyseret og systematiseret for at strukturere den indsamlede viden og skabe overblik over udviklingstendenser i det pågældende RAR-område.

Herefter har mploy vurderet materialet i forhold til aktualitet, anvendelighed og troværdighed, før det er blevet anvendt i analysen.

Udgangspunktet for analysen har været materiale indeholdende nyere undersøgelser, analyser, systematiske og evt. modelbaserede fremskrivninger og lignende. Disse kilder indeholder talmateriale, der både kan vurderes ift. den anvendte metode, og samtidig holdes op imod resultater og tendenser i øvrige kilder af samme type. På den måde er kvaliteten af kilderne vurderet isoleret set og i en kontekst med øvrige kilder af samme type – en slags efterprøvning af materialets konklusioner. Kilderne er også vurderet ud fra materialets afsender, modtager og om materialet er udarbejdet for en tredjepart.

Analysens resultater suppleres med det øvrige materiale fx fra Regionen og Det Regionale Vækstforum samt med vurderinger fra fx jobcentre eller andre interessenter. Disse kilder indeholder typisk en god pejling af den regionale og lokale udvikling, herunder hvilke områder, der er i vækst og hvor der er øget efterspørgsel efter arbejdskraft aktuelt eller inden for en kort tidshorisont. Kildernes viden og vurderinger kan derfor nuancere konklusionerne i det mere analytiske og talbaserede materiale og er inkluderet som et supplement.

Til slut er det samlede billede i desk researchen sammenlignet med opgørelser i den regionale arbejdsmarkedsbalance fra december 2015. Den overordnede konklusion er, at de områder, som ifølge mploy's desk research vil opleve øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft

inden for det næste halve år, i vid udstrækning stemmer overens med billedet i arbejdsmarkedsbalancen.

Områder som ikke er blevet belyst via det indsamlede materiale

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale, *ikke* kan identificeres øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft.

I afsnit 3.9 er beskæftigelsesudviklingen samt opgørelser fra Arbejdsmarkedsbalancen gennemgået for disse områder.

6. Kilder

Anvendte kilder:

4. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Risiko for stort tab af job i næsten alle kommuner trods udflytning, 2015
6. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Udsigt til flere job: Opsvinget bider sig fast på arbejdsmarkedet, 2015
7. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Titusindevis af nye job på vej, 2015
10. Tekniq: Arbejdskraftundersøgelse Region Midtjylland, 2015
13. Regeringen: Bedre balance – statslige arbejdspladser tættere på borgere og virksomheder, 2015
15. Center for regional- og turismeforskning: Bygge- og anlægsbranchen på Bornholm, 2014
18. COWI: De beskæftigelsesmæssige konsekvenser af de kommende års infrastrukturprojekter i 2014-2024, 2015
21. Center for regional- og turismeforskning, COWI: Arbejdskraftbehovet i forbindelse med Togfonden DK, 2015
23. Dansk Byggeri: Konjunkturanalyse februar 2015 og Konjunktur update sep. 2015, 2015
30. Dansk Metal: Flaskehalsproblemer skal tages i opløbet, 2015
31. Dansk Metal: Opsving: 5.595 flere industrijob på et år, 2015
35. Dansk Industri: Væksten vender tilbage efter sløjt andet kvartal, 2015
36. De Økonomiske Råd: Dansk Økonomi – Efterår 2015, 2015
- 37b. COWI: Behov for velfærdsuddannede i Midtjylland, 2015
39. Finansministeriet: Økonomisk redegørelse – august 2015, 2015
46. Region Midtjylland: Vækstplan 2016-2020, 2015
75. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Beskæftigelsen i den private sektor er vokset i alle landsdele, 2015
77. Dansk Metal: Udsigt til 12.000 flere industriarbejdspladser i 2016, 2015
87. Industriens Uddannelser: Fælles arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for Industriens Uddannelser, 2015
90. Dansk Metal: Høringssvar, 2015
104. LO: Fra ufaglært til faglært – de ufaglærtes forudsætninger for et uddannelsesløft, 2014
105. Horesta: Slideshow - Arbejdskraft 2015 – Tjener - Nordjylland, 2015
119. Horesta: Høringssvar, 2015
144. Cowi, Region Midtjylland: Fremtidens uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder i Midtjylland, 2014
162. Industriens Uddannelser: Kompetencekrav og efteruddannelsesbehov for faglærte procesoperatører, 2014
163. CEVEA: Begyndende mangel på jern og metal medarbejdere, 2014/2015

168. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: Rekruttering på det danske arbejdsmarked, 2015

VIDEN > UDVIKLING > IMPLEMENTERING

MPLOY A/S
GOTHERSGADE 103, STUEN
1123 KØBENHAVN K

TEL. +45 32 97 97 87
MPLOY@MPLOY.DK
WWW.MPLOY.DK

